

ikke skulle være nødsagede til, naar de ville have deres Børn opdragne efter en af de Methoder, der nu anses for at være bedst skikkede til at fremme Videnskabelig, at sende dem over f. Ex. til Ribe, men at de kunne have dem nogenlunde i Nærheden, i Nykjøbing, og det ikke blot, fordi det altid er en Ulempe for Forældrene at stille sig fra deres Børn og sende dem langt bort, en Ulempe, paa hvilken man ogsaa væsentligt har bygget Fordringen om Ufflasselsen af de fire nederste Klasser i de lærde Skoler, men ogsaa fordi det er meget bekosteligt at sende sine Børn saa langt bort. Derfor der nu alene var Tale om at producere Embedsmænd, saa er det ikke rimeligt, at denne Betragtning om Beføstningen vil faa nogen synderlig Indflydelse her i denne Sag, men da det er en given Sag, at de lærde Skoler benyttes til mange andre Ting end blot til at lave Embedsmænd, da de ere det Sted, hvor der meddeles saare Mange, der aldrig have tænkt paa at blive Embedsmænd, ja aldrig engang have tænkt paa at blive Studenter, saa god en Undervisning og Dannelse, som ikke kan faas noget andet Sted i Landet, saa skulde man dog være noget varsom og betænkelig ved saaledes at stryge Udgangen bort for et vist Dpland til paa et ikke alt for fjernt Sted at faa deres Børn til at modtage den Undervisning, som man anser for at være den rigtige.

Jeg kommer endelig til det Punkt, som har været Hovedsagen, kan jeg sige, under de foregaaende Behandlinger, nemlig Spørgsmaalet om Indrettelsen af en tredie ligeberettiget Branche af den lærde Undervisning i Skolerne, den saakaldte oldnordisk-historiske. Det ærede Medlem, der talte før mig, havde den Ide, at naar blot Tanken var ny, saa vilde det allerede i sig selv være en saadan Fortjeneste, at de elleve Herrer, der havde indbragt den, og de Medlemmer af Heltallet, der nu optog den, alene derved vilde, naturligtvis foruden alle deres øvrige Udkomster, være „fandt Stormænd“. Jeg tror nu ikke det er nok, at en Ting er ny eller original til at skabe Stormænd (L. Nielsen: Jeg sagde oprindeligt!) Nei, det ærede Med-

lem brugte virkelig selv Udtrykket „original“, og da vi ikke endnu ere blevne aldeles oldnordiske, vil jeg tillade mig ogsaa at bruge dette Udtryk. Derfor det Originale alene var istand til at skabe store Mænd, saa vilde det ærede Medlem selv være en meget stor Mand, men der kræves noget Mere dertil ved Siden af det Originale, det skal nemlig tillige være sandt og rigtigt. Der kræves tillige en Begrundelse af det Originales Rigtighed, men det er denne, der fuldstændig mangler, thi det er ikke Overdivelse, naar det er blevet sagt, at indtil ifjor har det Spørgsmaal aldrig nogen sinde og aldrig noget Sted været opkastet, om den hele lærde Skoleundervisning kunde bygges paa Oldnordisk som Sprogstudium. Den første Gang, man har set det i Verden, er, da Forslaget ifjor fremkom fra de elleve Medlemmer. Der har været skrevet saare Meget om det oldnordiske Sprogstudiums Berettigelse ved Siden af de andre, om den ringe Plads, man har villet give det, om dets Udkomst til at blive draget meget stærkere frem end før, men der har aldrig her i Danmark været fremsat til Drøftelse noget Forslag om at indrette nogen lærd Skole som den tredie Retning, Heltallet vil skabe, og det synes dog ikke at være ubilligt at forlange, at et saadant Spørgsmaal, førend Rigsdagen, der i Skolesager er næsten ligesaa konfessionsløs som i Kirkesager, indlader sig paa at afgjøre det, har været gjort til Gjenstand for nogen Drøftelse af virkelige Sagmænd, saaledes at vi kunne finde et Materiale til deraf at hente vore Betragtninger og vore Argumenter for og imod. Det er blevet kaldt for en Unnekten, naar denne tredie Retning antager Navnet af oldnordisk-historisk, og det er slet med Føie, thi der er i den intet Historisk, som ikke findes fuldt saa godt i de øvrige Retninger. Men selv i den Form, hvori man nu har opstillet denne Tredeling, vil jeg tillade mig noget nærmere at paavise, hvor fuldstændig uskikket den maa siges at være til at naa det Maal, som i de lærde Skoler hidtil alene har kunnet naas igjennem de klassiske Studier, men som efter Mindretallets Forslag skulde kunne naas saa vel igjennem den klassiske som igjennem de